

Lokální a bio potraviny na veřejném talíři: Důvody, přínosy a budoucnost

Vysočina 2026

Dopady regionality

- Proč regionální potraviny
 - Environmentální dopad
 - Snazší zapojení sezónnosti
 - Čerstvost / kvalita
 - Peníze zůstávají v regionu
 - Podpora zaměstnanosti v regionu
 - Nižší zátěž infrastruktury
 - Zdravotní aspekty

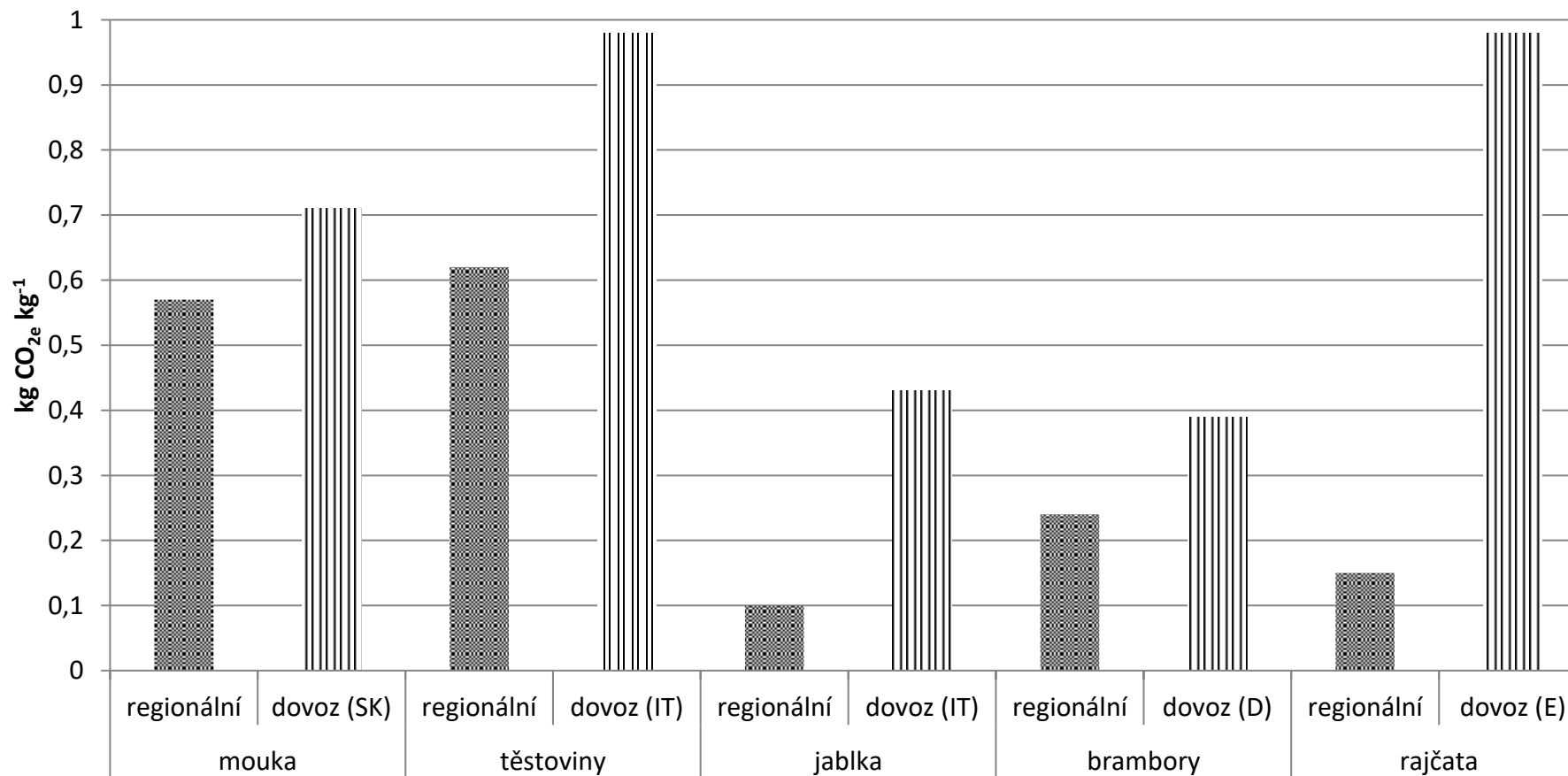
Dopady regionality

- Zdravotní aspekty
 - Čerstvost a ztráty živin – ztráty vitamínu C, pokles obsahu antioxidantů během transportu a skladování
 - Vyšší obsah P, K, Mg, vitamínu A a C u čerstvých plodin v plné zralosti
 - Nižší pravděpodobnost kontaminace během post-faremní fáze životního cyklu
 - Nižší potřeba konzervace
- V širším kontextu:
 - Šlechtění – vybrané senzorké parametry – příklad rajčat

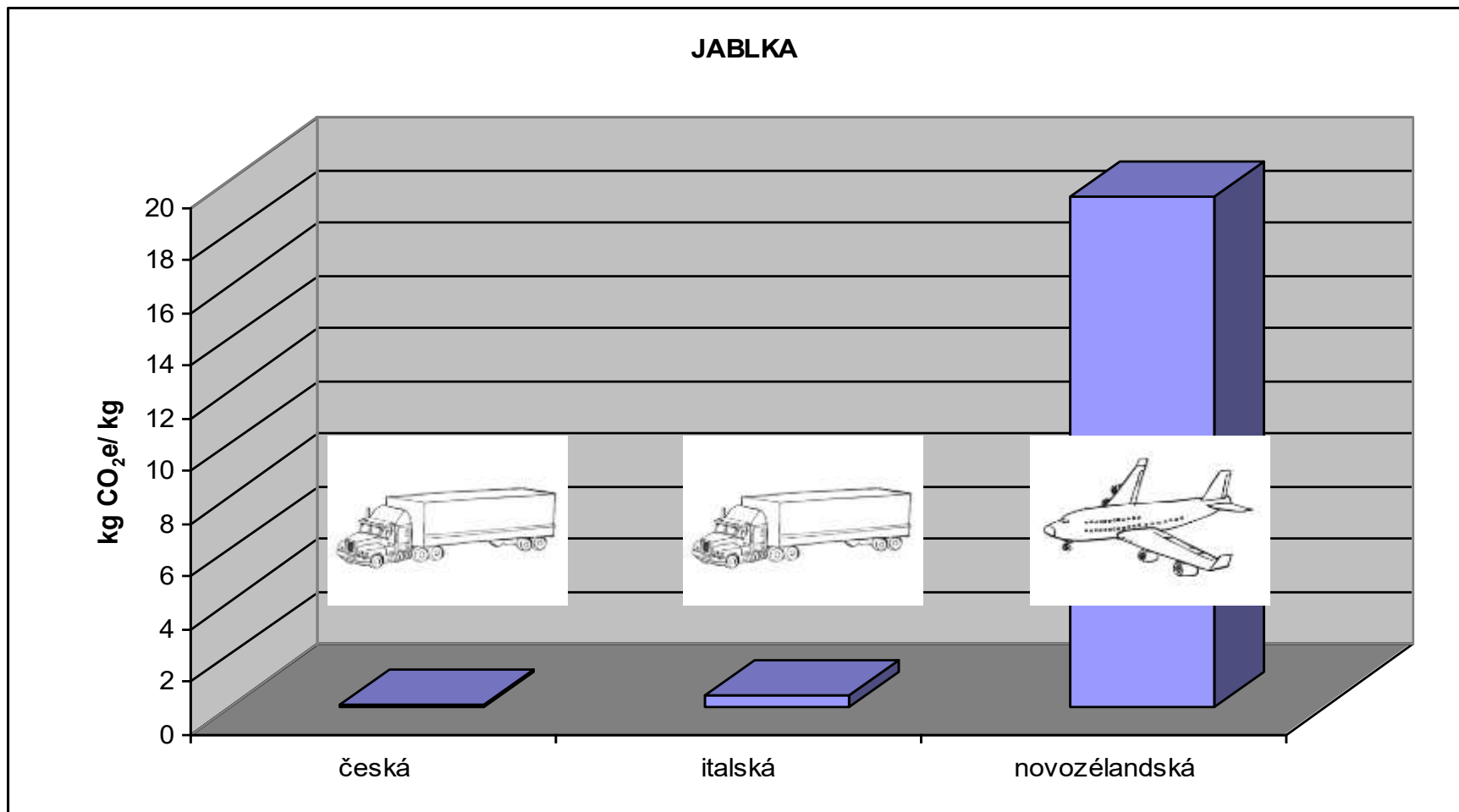
Regionalita produkce

Regionalita a emise CO_{2e}

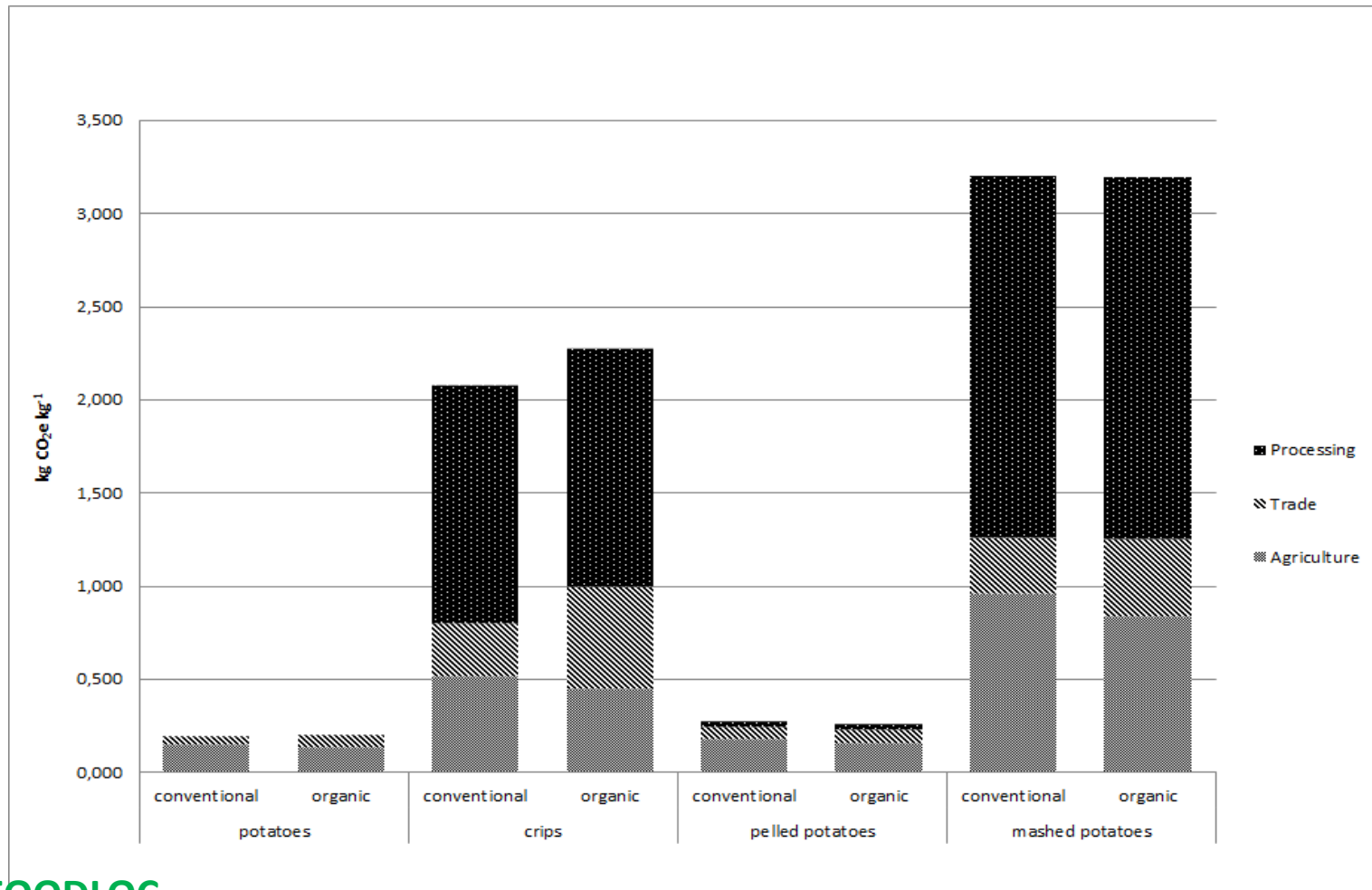

Regionalita produkce

Čerstvé vs. polotovary

FOODLOC

Project of the Czech National Agency
for Agricultural Research NAZV (QL24020332)

Účelové stravování v ČR

- Potenciální počet strávníků přes 4 500 000 (téměř polovina populace ČR)
- 90 % populace ČR se setkala s účelovým stravováním
- Využití potenciálu přibližně ze dvou třetin (3 000 000 strávníků)
- Školní stravování – 1 810 000 strávníků
- Nemocniční stravování – 300 000 strávníků
- Ca. 1 700 tun potravin denně
- Ca. 41 resp. 84,5 tun biopotravin denně
- Školy – ca. 180 stravovacích dní
- Ca. **5 200 + 4 400**, resp. **13 000 + 4 400** tun biopotravin ročně

Legislativní úpravy veřejného stravování

- Vyhláška č. 310/2025 sb. o školním stravování
 - 2 % bio (z hmotnosti) od září 2025 (resp. 2027), 5 % bio od září 2028 (pro jídelny se 180+ strážníky)
 - 10 % sezónního ovoce, zeleniny nebo brambor počítáno v hmotnosti jak nakoupeno. Do sezónních produktů se nezapočítávají mražené a sterilované ovoce a mražená a sterilovaná zelenina.
 - Úpravy spotřebního koše (Příloha 1 – Výživové normy pro školní stravování)
- MMR připravilo [Národní strategii veřejného zadávání](#), kterou usnesením č. 117 z 21. února 2024 schválila vláda.
- Akční plán udržitelného nakupování pro implementaci NSVZ - obsahuje minimální standardy odpovědného veřejného zadávání, mj. pro dodávky potravin do institucionálního stravování.
 - 5 % bio z ceny potravinové zakázky

Logistika a komunikace

- Co chtějí/potřebují zemědělci?
 - Prodat vše rychle a najednou
 - Efektivní a rentabilní logistiku
- Co chtějí/potřebují jídelny?
 - Menší objemy produkce
 - Vysokou frekvenci dodávek (2-3x týdně)
 - Velkou variabilitu produktů (dodaných najednou)
 - Specifické úpravy a balení produktů
- Nedostatek informací o specifikách (na obou stranách)
- Nástroje pro komunikaci a kooperaci
 - Alternativní distribuční kanály (např. místní odbytové organizace)
 - Komunikační a síťovací platformy (např. e-tržiště)

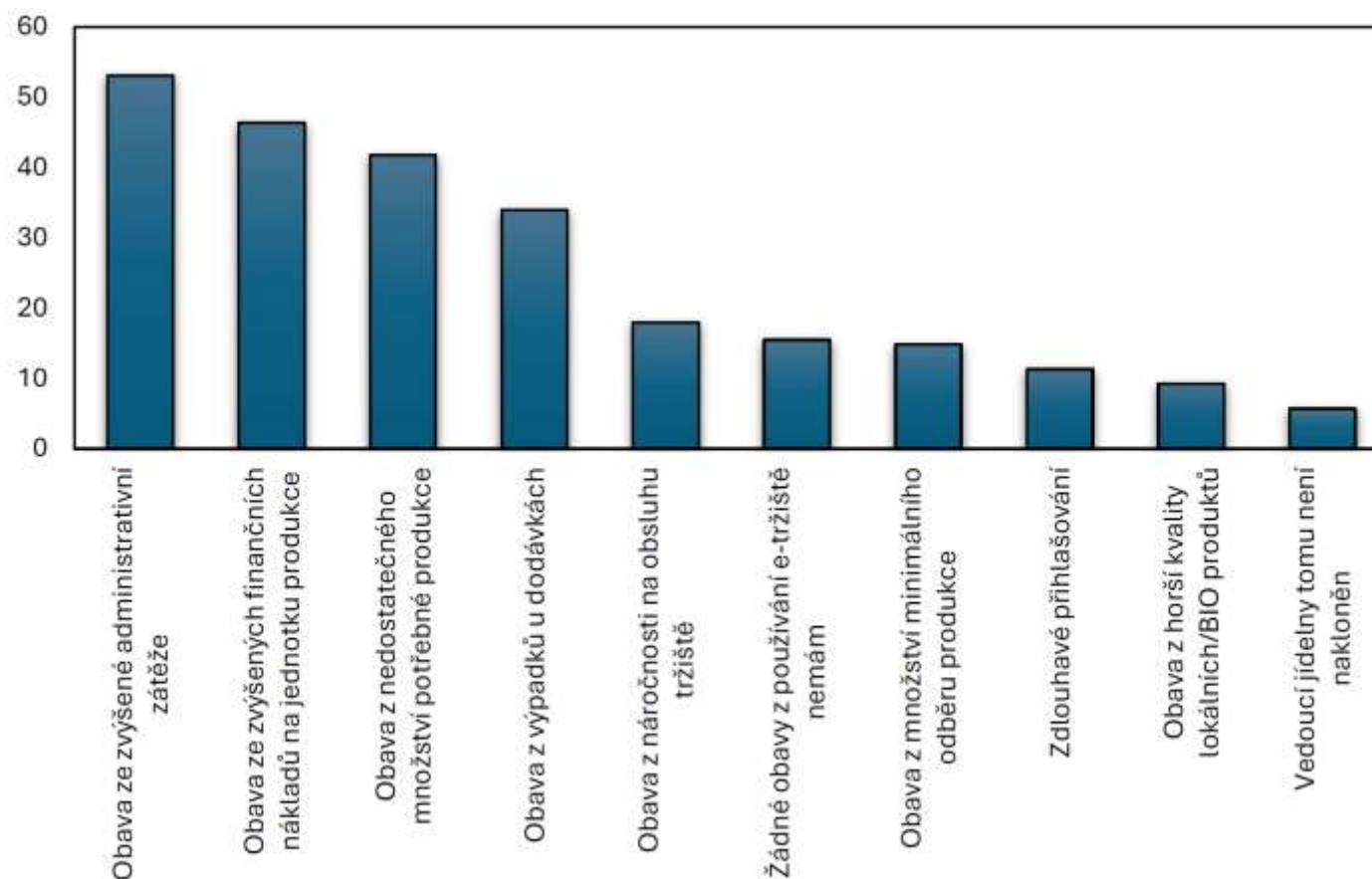
Vs.

Nástroje komunikace

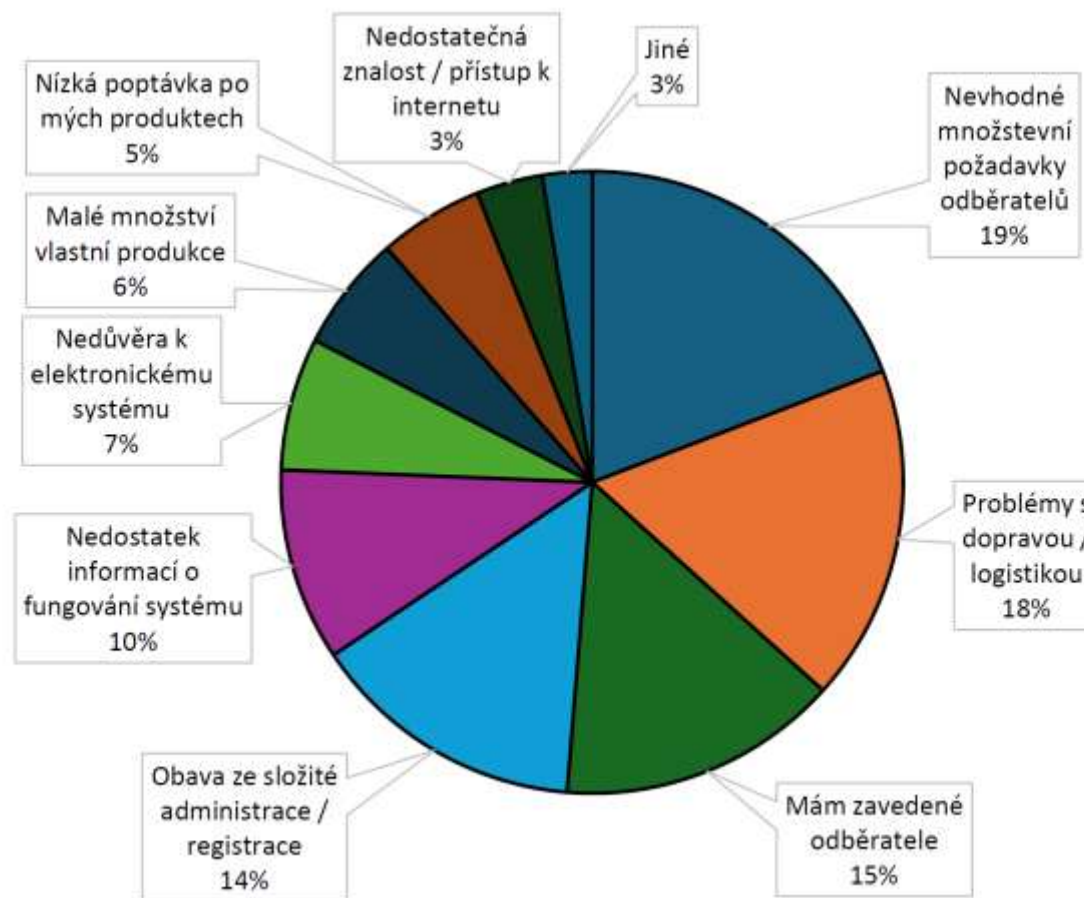
- Tradiční nástroje (tel., e-mail)
- Elektronická tržiště 10 – 12 %
- Očekávané vs. reálné bariéry využití e-tržišť na straně jídelen

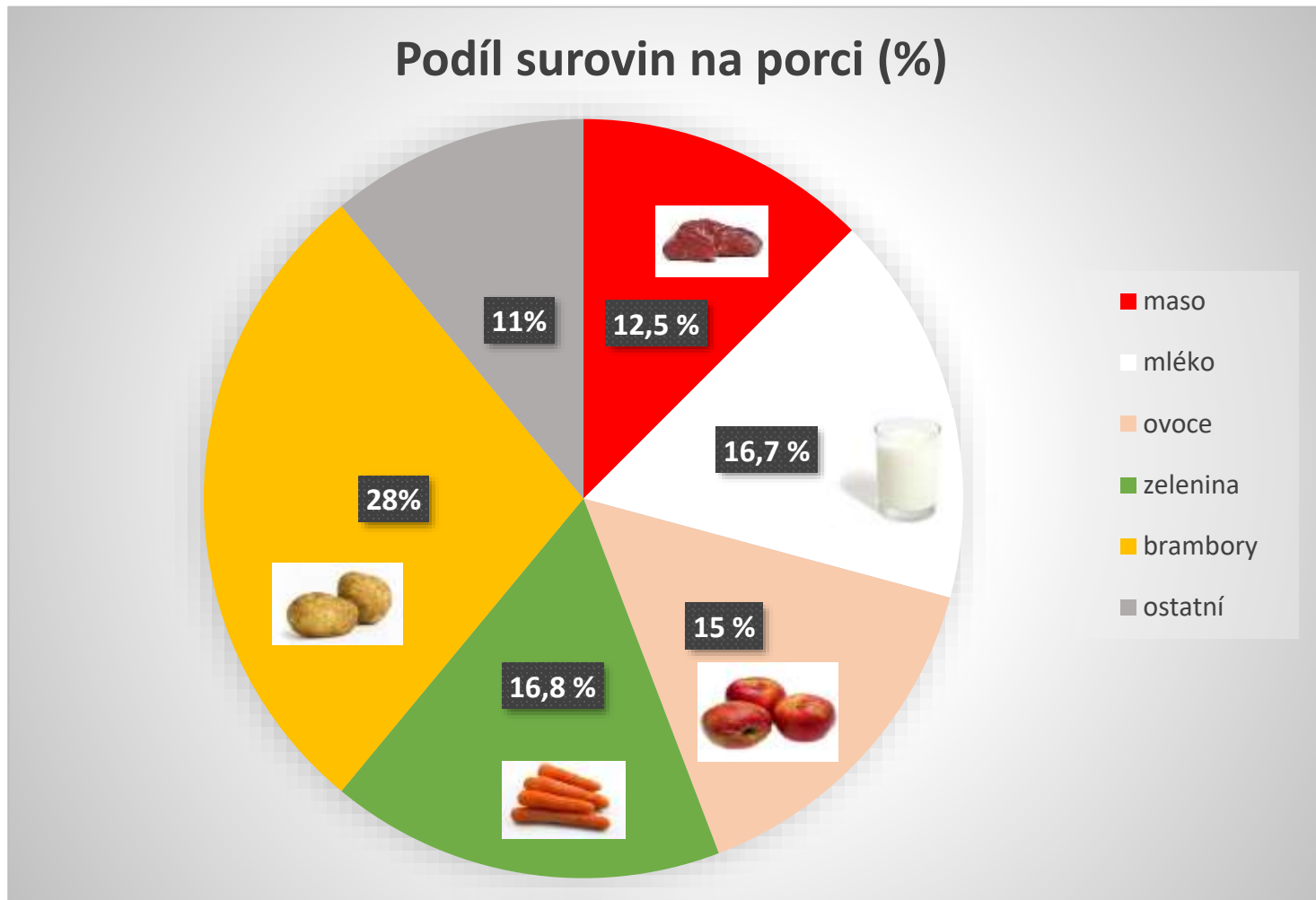
Nástroje komunikace

- Očekávané vs. reálné bariéry využití e-tržišť na straně dodavatelů
- Podmínkou funkčnosti je dostatek uživatelů e-tržišť
- Tržišť řeší propojení, nikoliv logistiku

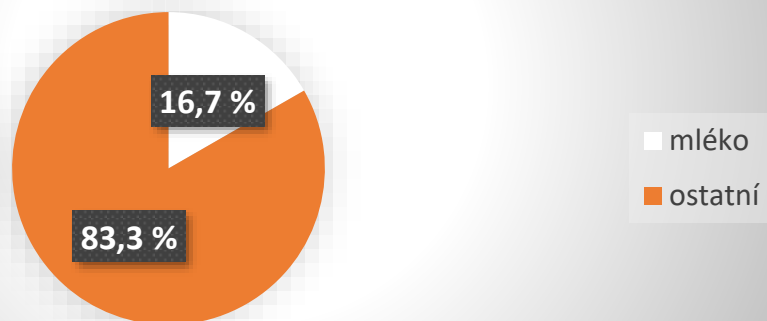
Možnosti zařazování biopotravín

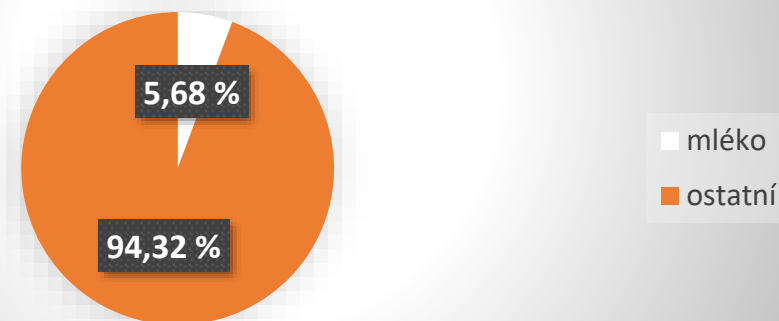

Možnosti zařazování biopotravin

Podíl mléka na hmotnosti porce
(%)

Podíl konvenčního mléka na ceně
porce (%)

FOODLOC

Project of the Czech National Agency
for Agricultural Research NAZV (QL24020332)

Podíl na ceně porce při zařazení
biomléka (%)

BIO: 10 %

Cena: + 0,5 %

Možnosti zařazování biopotravin

- Hmotnost porce = 500 g
- 2 % = 10 g, 5 % = 25 g
- Cena konvenčního mléka = ca. 20 Kč / l
- Navýšení ceny využitím bio mléka = + 10 Kč / l (0,01 Kč / ml)
- 20 Kč / l = 0,02 Kč ml (30 Kč / l = 0,03 Kč / ml – bio)
- 2 % / 5 % bio = + 0,1 Kč / + 0,25 Kč / porce
- Navýšení ceny porce v řádu desítek haléřů (méně než 1 %)
- Vhodné suroviny
 - Mléko, mléčné výrobky, mouka, celozrnné obiloviny, brambory, kořenová zelenina, jablka, hovězí maso...

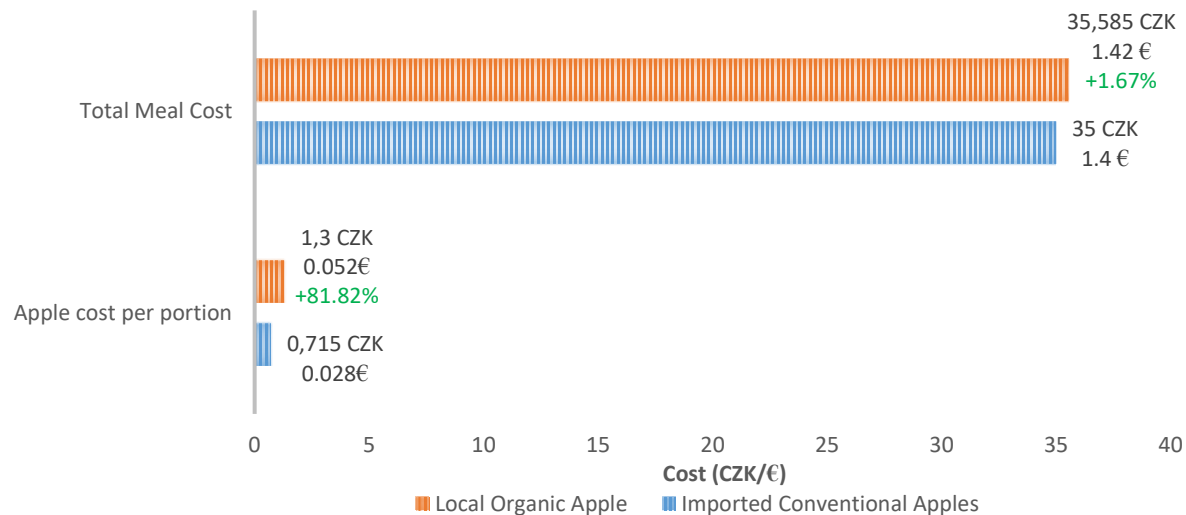

Místní a bio jablka

Additional Information

Imported conventional Apple price 22CZK/kg; 0.88€/kg
Local organic Apple price 40 CZK/kg; 1.6€/kg
Price difference +18 CZK/kg; +0.72€/kg
Weight of Apple per portion 32.5g

Cost and Quantity Impact of Replacing imported conventional Apples with 5% Local Organic Apples in Czech School Meals (Age 7–10)

Parameter	Value / Formula	Result	Euro (€) Equivalent
Total weight of daily meal	-	473 g	-
Meal price per portion	-	35 CZK	1.4 €
Current apple quantity (conventional)	-	32.5 g (0.0325 kg)	-
Price of imported conventional apples	-	22 CZK/kg	0.88 €/kg
Price of local organic apples	-	40 CZK/kg	1.6 €/kg
Required organic share of meal	-	5%	-
5% of 473 g (organic inclusion target)	473×0.05	23.65 g	-
Organic apple portion	Targeted for 5% share	23.65 g (0.02365 kg)	-
Remaining conventional apple portion	$32.5 \text{ g} - 23.65 \text{ g}$	8.85 g (0.00885 kg)	-
Original apple cost per meal	$0.0325 \text{ kg} \times 22 \text{ CZK/kg}$	0.715 CZK	0.028 €
New local organic apple cost per meal	$0.02365 \text{ kg} \times 40 \text{ CZK/kg}$	0.946 CZK	0.038 €
New imported conventional apple cost per meal	$0.00885 \text{ kg} \times 22 \text{ CZK/kg}$	0.1947 CZK	0.0078 €
Total apple cost after change	$0.946 + 0.1947 \text{ CZK}$	1.1407 CZK	0.046 €
Increase in apple cost per meal	$1.1407 - 0.715 \text{ CZK}$	0.4257 CZK	0.017 €
New total meal price	$35 + 0.4257 \text{ CZK}$	35.43 CZK	1.42 €
Percentage increase in total meal price	$(0.4257 / 35) \times 100$	1.22%	-

Možnosti zařazování biopotravin

• Žemlovka

Konvenční tvaroh

Suroviny receptu	Množství na 10 porcí		Cena za 10 porcí v Kč	Cena za 1 porci v Kč
Cukr krystal	150	g	4,10 Kč	0,41 Kč
Cukr moučka	20	g	6,90 Kč	0,69 Kč
Cukr vanilkový	10	g	6,20 Kč	0,62 Kč
Jablka	1 000	g	34,70 Kč	3,47 Kč
Mléko	1 200	ml	24,80 Kč	2,48 Kč
Máslo	250	g	76,60 Kč	7,66 Kč
Rozinky	1	ks	11,40 Kč	1,14 Kč
Tvaroh měkký	1 000	g	80,10 Kč	8,01 Kč
Vejce	4	ks	20,60 Kč	2,06 Kč
Veka krájená	5	ks	159,60 Kč	15,96 Kč
			425,00 Kč	42,50 Kč

Bio tvaroh

Suroviny receptu	Množství na 10 porcí		Cena za 10 porcí v Kč	Cena za 1 porci v Kč
Cukr krystal	150	g	4,10 Kč	0,41 Kč
Cukr moučka	20	g	6,90 Kč	0,69 Kč
Cukr vanilkový	10	g	6,20 Kč	0,62 Kč
Jablka	1 000	g	34,70 Kč	3,47 Kč
Mléko	1 200	ml	24,80 Kč	2,48 Kč
Máslo	250	g	76,60 Kč	7,66 Kč
Rozinky	1	ks	11,40 Kč	1,14 Kč
Tvaroh měkký BIO	1 000	g	87,00 Kč	8,70 Kč
Vejce	4	ks	20,60 Kč	2,06 Kč
Veka krájená	5	ks	159,60 Kč	15,96 Kč
			431,90 Kč	43,19 Kč

Jak nakupovat efektivně a levně

Bio (% z hmotnosti porce)	Mléko (5 %)	Brambory (5 %)	Mléko (2 %), brambory (2 %), hovězí zadní (1 %)	Mléko (3 %), brambory (1 %), hovězí zadní (1 %)
Navýšení ceny (%)	0,47	1,28	2,60	2,43
Navýšení ceny (Kč)	0,17	0,45	0,91	0,85
Cena porce s 5 % bio (Kč)	35,17	35,45	35,91	35,85

Dostupnost a příklady správné praxe

- Lokální bioprodukce dostupná téměř ve všech krajích ČR
 - Výstupy projektu FOODLOC budou zveřejněny ve druhé polovině roku 2026
- EIP OG – Sady sv. Prokopa
 - Propojení místních zemědělců a veřejných stravovacích kapacit
 - Odbytové družstvo, logistika, komunikace
 - Místní, sezónní a bio produkce, sociální aspekty
- Ovocentrum V + V s.r.o.
 - Organizace specializovaná na logistiku
 - Lokální aktér, zachování KDR

ovocentrum
Valašské Meziříčí

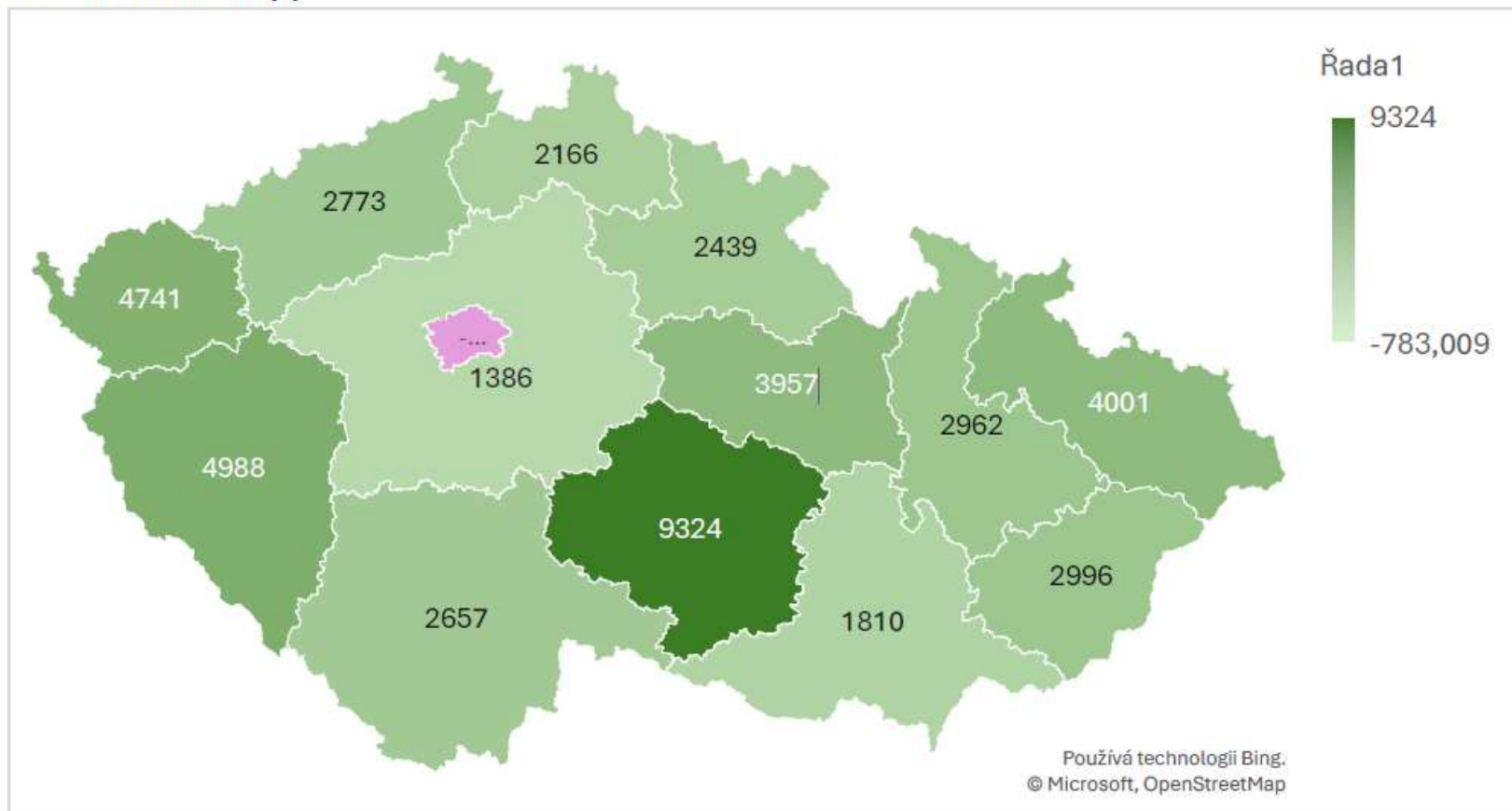

Foto: Ovocentrum V+V s.r.o.

Dostupnost bioprodukce

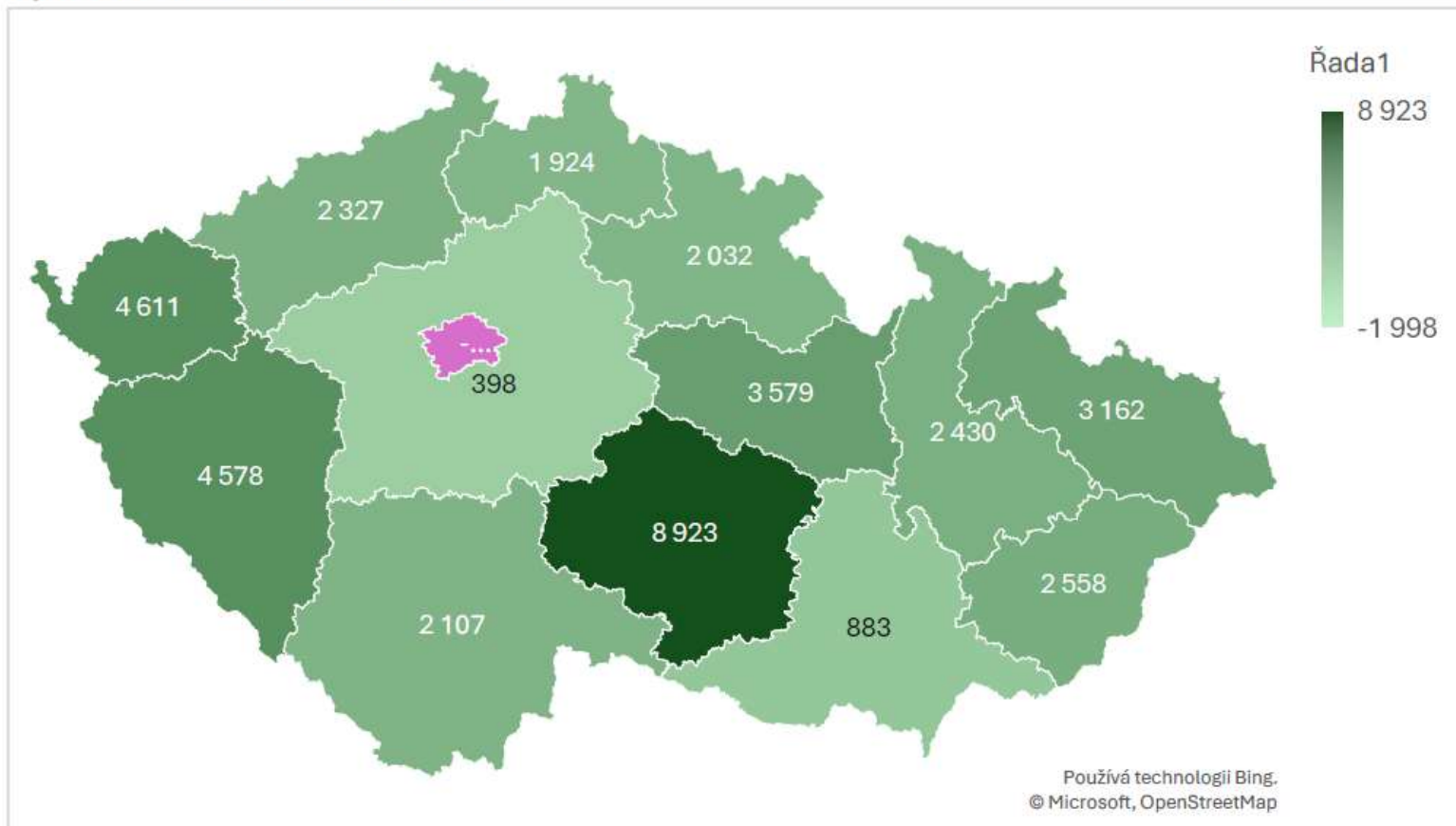
Graf 2.3 Převis produkce vybraných BIO potravin po odečtení 2% spotřeby BIO potravin v jídelnách s >180 strážníků (t)

Dostupnost bioprodukce

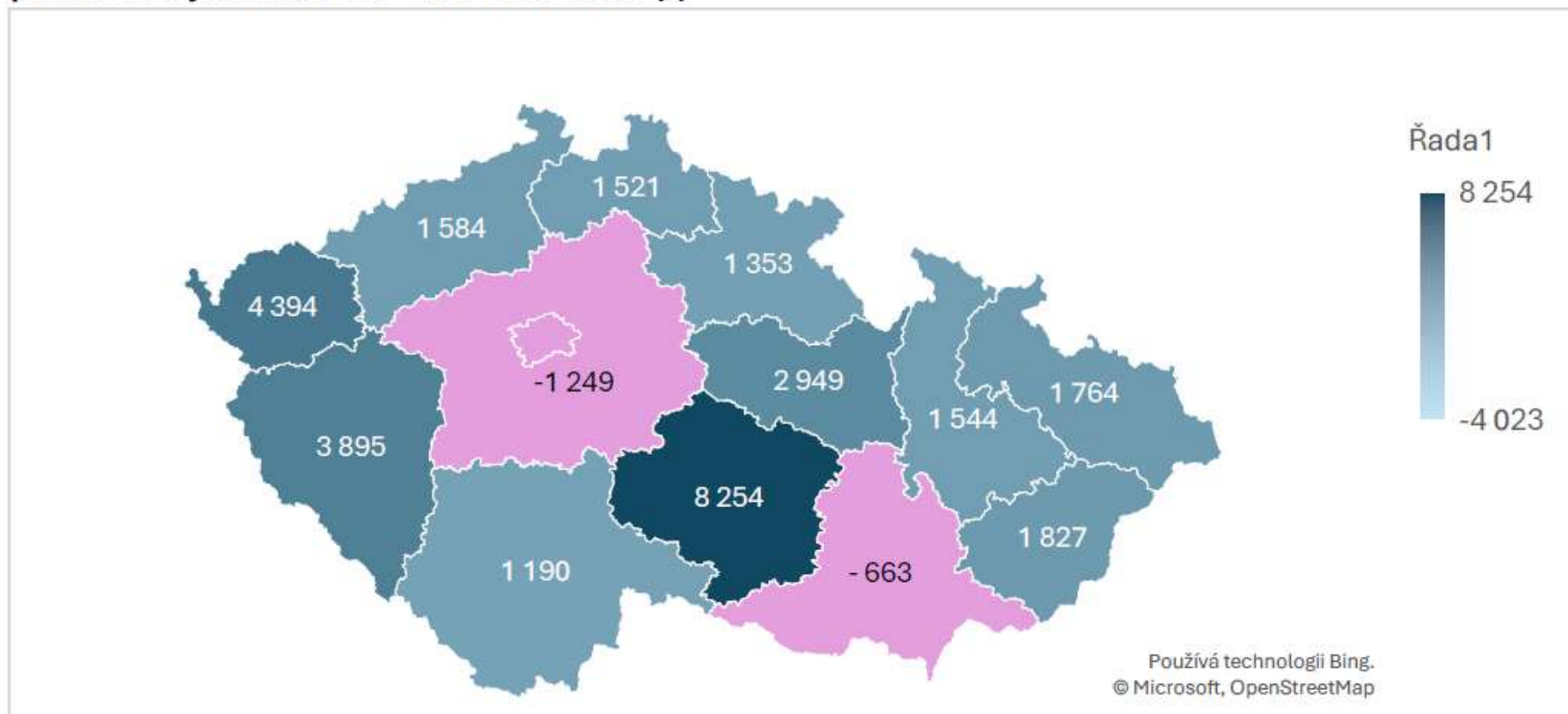
Graf 2.4 Převis produkce vybraných BIO potravin po odečtení 5% spotřeby BIO potravin
v jídelnách s >180 strážníků (t)

Dostupnost bioprodukce

Graf 2.5 Přehled produkce vybraných BIO potravin po odečtení teoretické 10% spotřeby BIO potravin v jídelnách s >180 strážníků (t)

TPS Uplatnění lokálních potravin ve veřejném stravování (CSV)

- Hlavním cílem propojování místních zemědělců a producentů potravin s veřejnými stravovacími zařízeními
 - První období 2023
 - Konference Z farmy na vidličku
 - Elektronická tržiště - podpora
- Navazující období TPS 2024-2025
 - Série seminářů a kulatých stolů v krajích
 - Říjen 2024 – Květen 2025
 - Setkání a dialog s hlavními aktéry – stravovací zařízení, zemědělci a zpracovatelé, zřizovatelé, MAS
- Druhé navazující období TPS 2026-2027 (resp. 2028)

Navazující aktivity

- Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství (ČTPEZ)
 - Uplatnění bioprodukce v účelovém stravování jako jedno z hlavních témat
 - V roce 2026 mapování a zapojování lokálních odbytových organizací
- Projekty (FZT JU)
 - QL24020332 FOODLOC – Možnosti uplatnění místní produkce a rozvoj udržitelného veřejného stravování (výzkumný úkol MZe)
 - HORIZON-CL6-2024-FARM2FORK-02-101181923 - InnOFoodLABS - Innovative, locally-driven, multi-actor Organic Food Labs (Inovace ve zpracování a distribuci biopotravin)

Infolisty ČTPEZ

Biojablka ve školní jídelně

V září 2025 vstoupila v platnost nová vyhláška MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování, která zavádí mj. i požadavek na zařazení 2 % podílu biopotravin do školního stravování. Zároveň klade důraz na sezónnost a preferenci místní produkce. Jednou z hojně využívaných surovin, která má velký potenciál pro naplnění výše uvedených požadavků ve školních jídelnách, jsou jablka.

Biomléko ve školní jídelně

V září 2025 vstoupila v platnost nová vyhláška MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování, která zavádí mj. i požadavek na zařazení 2 % podílu biopotravin do školního stravování. Zároveň klade důraz na sezónnost a preferenci místní produkce. Jednou z hojně využívaných surovin, která má zároveň velký potenciál pro naplnění výše uvedených požadavků ve školních jídelnách, je mléko.

Biomouka ve školní jídelně

V září 2025 vstoupila v platnost nová vyhláška MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování, která zavádí mj. i požadavek na zařazení 2 % podílu biopotravin do školního stravování. Zároveň klade důraz na sezónnost a preferenci místní produkce. Jednou z hojně využívaných surovin, která má zároveň velký potenciál pro naplnění výše uvedených požadavků ve školních jídelnách, jsou mouky.

Kolik to může stát?

- Vyhláška po nás nyní chce 2 %. Pokud suroviny ne průměrný obilí váží cca 0,5 kg, je to vlastně jen zhruba 10 gramů.
- Cena mouky se výrazně liší podle toho, u jakou mouku jde, jaký mají další faktory, bez něhož, že plněná biomouka (hladká, polohrubá i hrubá) je o 20 až 30 Kč na kg drahší než konvenční ekvivalent.
- Jeden kilogram biomouky vyžaduje požadovaný podíl 2 % bio pro minimálně 50 porcí.
- Zařazení jedné porce použité biomouky tak bude v řádu desítek haléřů (0,44 Kč pro dosažení 2 %).

Proč zrovna biomouka?

- Jde o lokální a stále dostupný produkt, obilniny jsou nejlépe dostupnými plodinami v ekologickém zemědělství v ČR.
- Mouka má ve školních jídelnách široké využití a je stále dostupná po celý rok.
- Cena mouky je ve srovnání s jinými surovinami poměrně nízká.
- Celozrnná biomouka promůže zároveň a podle toho vyfletit i nové sledovací podíl celozrnných obilovin.
- Lze použít i ječnou mouku, na zahusťování se dobře hodí polívková nebo česneková mouka, vhodná i pro bezlepkové diety.

Začněte u nejlevnějších komodit dostupných v ČR (mléko a některé mléčné výrobky, brambory, zelenina, ovoce, mouky) nebo komodity, kdy rozdíl v ceně mezi bio a konvenční produkcí nemusí být příliš velký (hovízí maso).

Informace České technologické platformy pro ekologické zemědělství (ČTPEZ) ze finanční podpory Ministerstva zemědělství prostřednictvím dotace na činnost ČTPEZ v roce 2024

Biobrambory ve školní jídelně

V září 2025 vstoupila v platnost nová vyhláška MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování, která zavádí mj. i požadavek na zařazení 2 % podílu biopotravin do školního stravování. Zároveň klade důraz na sezónnost a preferenci místní produkce. Jednou z hojně využívaných surovin, která má zároveň velký potenciál pro naplnění výše uvedených požadavků ve školních jídelnách, jsou brambory.

Kolik to může stát?

- Vyhláška po nás nyní chce 2 %. Pokud suroviny ne průměrný obilí váží cca 0,5 kg, je to vlastně jen zhruba 10 gramů.
- Biobrambory jsou o 10 až 30 Kč na kg dražší než konvenční brambory.
- Jeden kilogram biobrambor vyžaduje požadovaný podíl 2 % bio pro minimálně 50 porcí.
- Zakažení jedné porce použitím biobrambor tak bude v řádu desítek haléřů (0,38 Kč pro dosažení 2 %).

Proč zrovna biobrambory?

- Jde o lokální plodinu, vhodné po většinu roku.
- Brambory jsou jednou z nejlépe dostupných surovin ve školních jídelnách.
- Cena brambor je ve srovnání s jinými surovinami poměrně nízká.
- Strávní jsou na brambory zvyklí a zpravidla je mají rádi. Pokud máte obavy z reakce na začlenění biopotravin, u brambor z pohledu zdravotníka nenastává prakticky žádná změna.

Začněte u nejlevnějších komodit dostupných v ČR (mléko a některé mléčné výrobky, brambory, zelenina, ovoce, mouky) nebo komodity, kdy rozdíl v ceně mezi bio a konvenční produkcí nemusí být příliš velký (hovízí maso).

Informace České technologické platformy pro ekologické zemědělství (ČTPEZ) ze finanční podpory Ministerstva zemědělství prostřednictvím dotace na činnost ČTPEZ v roce 2024

Možnosti podpory

- Informování – i pouhé vyjádření zájmu a podpory lokálními autoritami je významným motivačním nástrojem
- Podpora vytvoření vazeb mezi místními zemědělci a zpracovateli a jídelnami – setkání, kulaté stoly, workshopy, tvorba nástrojů (mapy, databáze, e-tržiště)
- Zvětšování počtu zapojených účastníků (klíčové pro e-tržiště)
- Podpora logistiky – odbytové organizace, tvorba logistických tras (včetně map a nástrojů kordinovaného odběru jídelen)

Fakulta zemědělská
a technologická
Faculty of Agriculture
and Technology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

SZIF STÁTNÍ
ZEMĚDĚLSKÝ
INTERVENČNÍ
FOND

Děkuji za pozornost

FOODLOC

Project of the Czech National Agency
for Agricultural Research NAZV (QL24020332)

ČESKÁ
TECHNOLOGICKÁ
PLATFORMA
PRO EKOLOGICKÉ
ZEMĚDĚLSTVÍ

jmoudry@fzt.jcu.cz

CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV